

Suuren opin kolmas kappale

esitys Balderin salissa lauantaina 30.11.2024 klo 18

OHJELMA

Alison Knowles: Piece for any number of vocalists (1962)

Hugh Shrapnel: Accompaniment / Beethoven Rite / Projectiles / Sing (1969)

Juho Laitinen: How high the moon, how deep is your love (2024)

John White: Newspaper reading machine (1971)

--

Cornelius Cardew: The Great Learning, paragraph 3 (1970)

ESIINTYJÄT

Koiton Laulu -kuoro
Naarmu-yhtye : äänet, soittimet ja esitystaide

Juho Laitinen : musiikin johto, dramaturgia ja ARP-syntetisaattori

Tervetuloa taiteellisen tutkimuksen Suuri oppi -hankkeen päättävään konserttiin! Keväällä 2020 aloitetun projektin ytimessä on ollut Cornelius Cardew'n kokeellisen musiikkiteatteriteoksen esittäminen kokonaisuudessaan, ensimmäistä kertaa Suomessa ja harvinaislaatuisesti koko maailmassa. Tämä seitsenosainen teos sisältää ritualistisia ja ruumiillisia, teatterillisia, koreografisia ja äänitaiteellisia sekä filosofisia, humoristisia ja pedagogisia elementtejä. Suurelta osin graafinen tai tekstimuotoinen partituuri avaa täysipainoisen musisoinnin mahdollisuuksia kaikille halukkaille, taustoihin tai taitoihin katsomatta.

Suuren opin teksti on peräisin vuosina 551–479 eaa. eläneen kiinalaisen filosofin ja poliitikon Kungfutsen ajatteluun pohjautuvasta samannimisestä kirjoituskokoelmasta. Suuren opin päämääränä on yhteiskunnallinen sopusointu, jonka juuret ovat vilpittömässä omaan sydämeen katsomisessa, myötätunnossa kanssaeläjiä kohtaan ja tasapainossa, josta käsin voimme ”katsoa tiikeriä silmästä silmään”.

Nämä periaatteet ovat lihallistuneet käytännöiksi hankkeessamme, jossa korkeatasoisen musiikillisen toiminnan ohella on pyritty kehittämään eettisesti, sosiaalisesti ja yhteiskunnallisesti kestäviä taiteen tekemisen ja jakamisen malleja. Lähtökohdaksi on otettu kokeellisen musiikin tarvitsemat kokeelliset harjoittelemisen ja esittämisen menetelmät. Niitä kehittäessämme olemme ottaneet etäisyyttä oppimisen hierarkkisiin ja dialektisiin prosesseihin ja tutkineet tiedon muodostumista elastisena ja amorfisena aineksena. Olemme painottaneet toiminnan ja ajattelun tasavertaisuutta ja luoneet taiteellisen praktiikan, jonka juuret ovat moniäänisessä filosofisessa ja eettisessä pohdiskelussa. Samalla olemme perehtyneet aktivistiseen, hitaaseen ja vastuuntuntoiseen vaihtoehtoon markkinaehtoiselle ja kulutukseen perustuvalla valtavirtaisella taidemaailmalla.

OHJELMISTON ESITTELY

Piece for Any Number of Vocalists

Each thinks beforehand of a song, and, on a signal from the conductor, sings it through.
1962

Hankkeen aikana on Cardew'n partituurin lisäksi harjoiteltu, tutkittu ja esitetty myös suuri määrä kontekstoivaa ohjelmistoa. Erityinen suosikki on ollut tämä kymmeniä kertoja laulettu Fluxus-taiteilija Alison Knowlesin sävellys. Teoksen ilmentämä moniäänisyys on ollut työskentelymme keskeinen tavoite: rauhaista rinnakkainelo ei edellytä konsensusta vaan sallii jokaisen oman äänen esiintulon yhtäläisellä voimakkuudella. Samalla näennäisen yksinkertaiset fluxus-partituurit houkuttelevat pohtimaan omia valintoja ja niiden perusteita. J.H. Erkköä mukaellen: Miksi laulan, ja mitä?

ACCOMPANIMENT

Hugh Shrapnel

Recordings (any number) of classical (or romantic) string quartets widely separated (to accompany each other) and played at low volume (to accompany anything else).

HMSBR45 Arrange to listen to a piece by Beethoven; exaggerate in some way (perhaps actively) what would be your normal emotional response to it. The piece itself may or may not form part of the improvisation.

SING

Hugh Shrapnel

Sing well-known songs from any period - with or without the words - or hum or whistle them, very quietly, changing them in some way so that the tunes are still recognisable but not immediately identifiable. Let the number of people singing vary at different times - everyone, one person, some people, no one.

People who are not singing..... make very short, quiet sounds - isolated or not, or very long, quiet sounds, using the entire resources of the environment.

Hugh Shrapnel -kollaasin juuret ovat monitaiteisissa happeningeissä, joista John Cage järjesti kenties ensimmäisen Black Mountain Collegessa vuonna 1952. Tämä teosmuoto sallii visuaalisen, äänellisen ja tilallisen, hienovaraisen ja vallattoman, introspektiivisen ja ulospäin suuntautuneen ilmaisun yhtäaikaaisuuden. Shrapnelin sävellykset ovat potentiaalisia virtuoosikappaleita esittäjälle, joka pyrkii tiedostamaan oman toimintansa sisäisen ja ulkoisen todellisuuden ja asettamaan nämä dialogiin ympäristönsä ja kanssaeläjiensä suhteen.

How high the moon, how deep is your love

Määrittele korkein mahdollinen matala tai matalin mahdollinen korkea ääni laulamalla tai soittamalla.

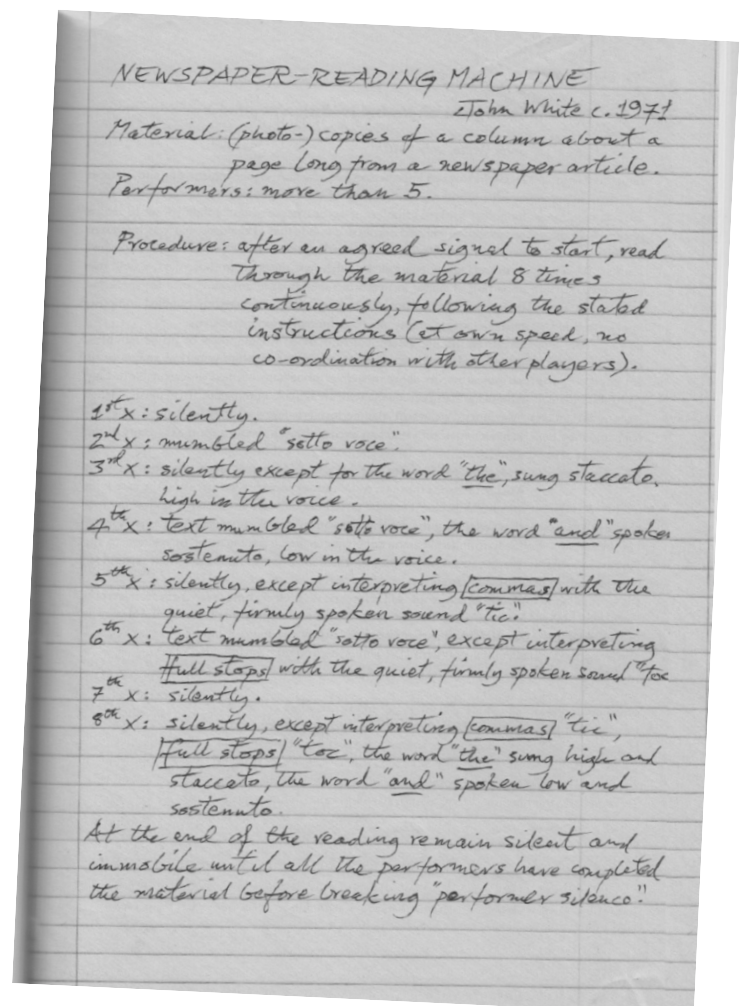
Aloita selvästi korkeammalta tai matalammalta ja etene liukumalla tai portaittain, äänen korkeuden olemusta tarkoin tunnustellen. Saavutettuasi tavoitteen toista ääntä, kunnes yhteinen sointu muiden esittäjien kanssa on stabiili.

Kauneinta musiikkia lieenee laulettu musiikki. Kauneutta on myös niissä sumeissa hetkissä, joissa yhden asian voi nähdä muuntuvan toiseksi. Voisiko näitä hetkiä pidentää? Rupeamamme aikana olemme toistuvasti pureutuneet latentin ja manifestoituneen väliseen dynamiikkaan – siihen, miten ilmiöt ovat kouriintuntuvuuden lisäksi olemassa ajatuksina, tunteina ja kutinoina.

On tietämistä, joka tulee mahdolliseksi vain tekemällä. Jotta voisimme määritellä tämänhetkiset korkeimmat ja matalimmat matalat ja korkeat sävelet, on tunnusteltava tarkoin äänen tuottamisen ja kokemisen ruumiillis-henkistä aktia. Ääripäävät eivät kuitenkaan – kenties maalaisjärjen vastaisesti – hakeudu samaan raja-arvoon. Niiden väliin turpoo liminaalitila, täydellisen rauhan ja tasapainon vyöhyke.

Itämaisessa ajattelussa toistolla on keskeinen pedagoginen tehtävä, niin myös Suuressa opissa. Makustelemalla äänteitä, sanoja ja lauseita yhä uudelleen pääsemme syvemmälle siihen, miten asiat sydämessämme resonoivat.

John Whiten koneet ovat ”vastalause sarjallisuudelle, improvisaatiolle ja ailahtelevalle, tunteitaan musiikiksi purkavalle säveltäjälle”. Tämä sinfoninen runoelma kartuttaa ymmärrystämme minkä tahansa siihen syötetyn tekstin sisällöstä, rakenteesta ja sävyistä.

The Great Learning, paragraph 3

THINGS HAVE ROOT AND BRANCH

HUMAN AFFAIRS HAVE RANGE AND ORIGIN

TO KNOW WHAT COMES FIRST AND WHAT FOLLOWS IS TO BE CLOSE TO THE WAY

voices

large instruments

2. (Instrumental) Ascending scales, wide or narrow, regular or irregular intervals. Notes are still long and slow, but there may sometimes be two or three notes in one breath or bow. Take the scales as high as comfortable before returning to the low note. Not everyone departs on these scales at the same time. The low note should not disappear. On returning, play the low note for a while, then depart on another scale, etc.

3. When these scales are well under way, the voices enter with the first sentence. Phase 1: the word 'Things' is sung on any of the three notes given, long, over and over. When one person enters, others should enter soon. No voice should be left isolated. Then individually move freely into phase 2: The remaining words of the first sentence, freely distributed, are sung on notes that are currently audible in the ascending scales. A word may be sung on more than one note; more than one word may be sung on one note. If no ascending scales are within reach, stick to the given notes. Words may be sung many times. Don't sing notes you can remember, only ones you can hear. The whole sentence or individual words or groups of words may be repeated often. Leave off individually when the sentence has been adequately treated. No-one should continue in isolation.

Mistään ei tule mitään, jos juuret ovat epäjärjestyksessä, totesimme kolme vuotta sitten Suuren opin seitsemännessä kappaleessa. Nyt esitettävässä osassa tämä kausaliiteetti kuvataan soitinyhtyeen matalasta alkusoinnista versoavilla asteikoilla. Kuorolaisten kohti korkeuksia kurottavat kolmisoinnut ovat puun runko ja asteikoista poimitut melodiat kenties sen lehvästö.

Tekstin kukin lause käsitellään ensin yksi kerrallaan. Niiden välissä palataan juurisointiin, jota 1970-luvun alun ikonisen ARP-syntetisaattorin soolot kommentoivat ja koettelevat. Kappale kulminoituu eri lauseiden yhtäaikaiseen tulkitsemiseen, ja uusien juurienkin annetaan kasvaa. Hämmennyksen keskellä katsomme toisiamme ja tiikeriä silmästä silmään, taivumme muttemme taitu, omaan ja muiden sydämellisyteen luottaen.

Aplodiriitti

Kaikki läsnäolijat kutsutaan mukaan aplodeeraamaan ja kumartamaan.

Nämä toiminnot voi tehdä haluamallaan tavalla, seisten tai istuen, liikkuen tai paikallaan.

Aplodeerata voi nopeasti, hitaasti, voimakkaasti, hiljaa tai jollain muulla tavalla.

Kumartaa voi syvään tai kevyesti, itseksensä tai muihin kohdistuen tai jollain muulla tavalla.

Aplodeeratessa ja kumartaessa voi tunnustella kiitollisuutta itseä, muita, tilaa, tilaisuutta tai jotain muuta kohtaan.

Samalla voi hyötyä riitin potentiaalista yhteisenä jumppaharjoitteena.

Helsinkiläinen sekakuoro **Koiton Laulu** perustettiin vuonna 1952 Raittiusyhdistys Koiton nuorisokuorona. Se vaihtoi nimensä Koiton Lauluksi 1960-luvulla ja oli luomassa kotimaista poliittista laululiikettä. Kuorossa on tällä hetkellä lähes 50 aktiivista laulajaa ikäskaalalla kaksikymppisistä yli 70-vuotiaisiin. Kuoro esittää monipuolista kantaaottavaa ohjelmistoa, josta huomattava osa on kuoron johtajien tai kuorolaisten säveltämiä tai sovittamia. Koiton Laulun taiteellisena johtajana toimii teatterimuusikko, musiikkipedagogi Petri Tiainen.

Naarmu-yhtye on kaikille avoin kokeellisen musiikin ja esitystaiteen kollektiivi, jonka juuret ovat Suuri oppi -hankkeen opintopiirin kokoontumisissa. Ryhmä harjoittelee ja esiintyy sekä itsenäisesti että osana Tulkinnanvaraista-foorumin toimintaa. Perinteisten konserttien ohella yhtye on toteuttanut interventioita muun muassa pikajunassa ja luolassa.

Juho Laitinen on opiskellut sellonsoittoa ja laulua Turussa, Lontoossa ja New Yorkissa ja valmistunut musiikin tohtoriksi Sibelius-Akatemiasta vuonna 2013. Hän on esiintynyt 22 eri maassa, säveltänyt musiikkia konsertteihin ja elokuvaan ja opettanut muun muassa Teheranin yliopistossa, Guildhall School of Music and Dramassa ja Barenboim/Said-akatemiassa. Laitinen johtaa Tulkinnanvaraista-foorumia.

TULKINNAVARAISTA on vuonna 2010 perustettu foorumi, jolla harjoitetaan avantgarde-musiikin historiaa luotaavaa ja sitä nykyhetken peilaavaa esitys-, koulutus- ja tutkimustoimintaa. Toiminnan järjestämisestä vastaa Uteliaat muusikot ry. Viidentoista vuoden aikana on oltu mukana toteuttamassa 474 konserttia, työpajaa, luentoa tai muuta tapahtumaa Suomessa ja ulkomailla.

Toiminnalla pyritään nostamaan esiin merkittävää valtavirran ulkopuolista musiikkia ja edistämään säveltäjien, esittäjien, kuulijoiden ja muiden osallistujien välistä tasa-arvoista dialogia taiteen esteettisistä, filosofisista ja yhteiskunnallisista ulottuvuuksista. Työskentely on monitaiteista ja sisältää musiikin lisäksi teatterillisia, visuaalisia ja koreografisia tulokulmia. Toiminta näyttäytyy yksittäisten projektien sijaan jatkuvana prosessina, jossa aihepiiriä luodataan perusteellisesti ja monimuotoisesti.

Eettiset periaatteet ohjaavat koko toimintaamme: lähdemme myötätunnosta, kunnioituksesta ja tasa-arvosta ihmisten välillä. Toimimme tässä ja nyt ja pyrimme tiedostamaan työmme ekologisen, sosiaalisen ja yhteiskunnallisen viitekehyksen. Kannustamme laaja-alaiseen kriittiseen ajatteluun ja avoimeen keskusteluun.

Tulevia tapahtumia:

la 9.2.2025 Balderin sali
Musica Nova: Suuren opin viides kappale

ma 3.3. Töölön kirjasto
uusi kaikille avoin kokeellisen musiikin kuukausittainen opintopiiri alkaa

la 17.5. Valtimonteatteri
Kallion XV nykymusiikkipäivät: avantgarden rakastetuimpia helmiä ja muuta uutta ja vanhaa musiikkia